

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicijski v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenjskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 210.

V Ljubljani, v petek 14. septembra 1894.

Letnik XXII.

Katoliško gibanje.

Praga dne 9. sept.

Znano je že večini našim bralcem, da se je vršil shod češko-slovanskih katoliških delavcev v Litomišlju dne 8. in 9. t. m. Bil je v resnici veličasten pojav katoliške ideje delavskega stanu.

Uprav na Češkem, koder broji socialnedemokratska stranka na tisoče udov, je to tem veselejši pojav. Nad 300 zastopnikov kat. delavskih društev in prijateljev delavskih je zasedlo prostorno sobano litomišelske realke. Za predsednika so izbrali gosp. Skalo, brnskega urednika; že koj s prva so poslali brzojavki vdanosti in spoštovanja sv. Očetu in preč. g. E. Brynychu, kraljičinograškemu škofu.

Prva točka skupnega posvetovanja je bila: kako misli krščanski delavec o narodnosti? — Važno je to vprašanje nasproti socialistom, ki nočejo poznati nobene narodne razlike, nobenega narodnega vprašanja. Urednik Skala je poročal o ti stvari in je temeljito dokazoval, da sta delavec in kmet jedno v ljudstvu in da če izgubi narod ta dva glavna sloja, potem je pokopan in izgubljen.

Katoliški delavec ne zataji nikakor niti Boga, niti svoje domovine, niti ljubezni do bližnjega. Katoliški delavec noče ničiti in podirati, marveč zidati in tudi dvoječe svoje brate pridobivati za resnico in domovino.

Drugi govornik Vilj. Koleč, praški krojač je vzlasti temeljito pobijal tiste, ki odrekajo katoličanom pošteno narodno čuvstvo. Cenčavi brezverski liberalci so začeli izdirati iz src priprostega ljudstva ljubezen do domovine. Liberalci in sovražniki do katoliške vere nimajo pravice, da bi se hudovali, če se socialni demokratje smejejo besedam domovina in narod, če se norčujejo iz narodnosti, in če jih pri svojih shodih zbadajo in razjarjajo. Nimajo se

pravice čuditi, saj so socialisti njihovi lastni otroci. Kakoršne so si vzgajili, take imajo.

Dr. Horsky, praški kapelan in nekaj duševni vodja vsega krščansko-socialističnega gibanja mej Čehi je temu lepemu govoru pridajal nekaj besedij. Navzoči so ga navdušeno pozdravljali; za časa celega zborovanja je bli dr. Horsky nekako središče. Vsi so hoteli govoriti z njim, vsi so mu hoteli iz bliza izražati svoje spoštovanje do njega.

O ravno tistem vprašanju je govoril še Semerad z Dunaja, pojasnjujoč, koliko se morajo na Dunaju Čehi boriti za svojo narodnost; za njim so povdarjali Vančurik iz Prage, Stary iz Brna, Trpik iz Kromeriza, da se ne bode nikedar slišalo, da bi katoliški delavec ubežal iz boja za svojo domovino in svoj narod.

Konečno so sprejeli sledečo resolucijo:

„Katoliški češko-slovanski delavci, zastopani na shodu, nadahnjeni s pravo ljubeznijo do domovine, hočejo kot del svojega naroda z vsemi silami pomagati mu k duševnemu in gmotnemu napredku in braniti pravice svoje domovine in svojega jezika.

Tak internacionalizem, ki noče ničesar vedeti niti o domovini, niti o narodnosti, zamujejo katol. češko-slov. delavci in hočejo popolno ravnopravnost vseh narodov, ki bi zagotavljala vsakemu narodu svobodni razvoj, izključevala vsako tlačenje jednega naroda po drugem in bi bila temelj pravega bratstva vsega ljudstva.“

To resolucijo so jednoglasno vsprejeli. Zdi se nam tem pomenljivejša, ker iz nje vsi tisti, katerim je za svoj narod še kaj mar, lahko izpoznavajo, da bodo konečno proti socialistom samo na temelju krščanske vere mogla se braniti domovina in narodnost.

Druga točka slove: „Krščanski delavec in družba“. Poroča Myslivec iz Prage. Govornikov se je tudi tu oglašila cela vrsta; vsak hoče poka-

zati, da je tudi on vnet za katoliške vzore in da je v najlepši jednosti s svojimi sobraty. Izmedj pozdravov omenjamo brzojavno zahvalo preč. škofa Brynychu in pismo ljubljanskega slov. kat. društva. Oba sta bila navdušeno sprejeta.

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. septembra.

Nemški liberalci in nacionalci na Koroškem. Nemški listi se še vedno bavijo z vprašanjem, kedo je zakrivil njih poslednji poraz na Koroškem. „N. Fr. Pr.“ zopet krivdo izvrča na Steinwenderjevo stranko. Glavno krivdo pa vidi v tem, da liberalci niso dovolj delali. Oglasili so se kandidatje, ki so se priznali za liberalne, ali stranka jih še toliko ni podpirala, da bi mogli vzdržati svojo kandidaturo. Nemški nacionalci so v tem razdirali in celo zatrjevali, da je njih stranka za vladu, kjer je to kazalo. Liberalci pa ni bilo nobenega, da bi stvar pojasnil. Židovski list misli, da liberalci polagoma zgube vse mandata, ako ne bodo agilnejši in bodo vse popuščali le nemškim nacionalcem. — Seveda piše se lahko, ali opravili bi pa liberalci ničesa ne bili, ker narod že pozna slabe posledice liberalnega gospodarstva.

Mladočehi. V nedeljo je v Kraljevem Gradcu tamošnje mladočeško društvo imelo javen shod. Zbralo se je pa na ta shod kacic 150 ljudi. Na dnevnem redu je mej drugim bil tudi razgovor o civilnem zakonu in sežiganju mrličev, kar je gotovo jako značilno. Na tem shodu so imeli glavno besedo radikalci. Jeden govornikov je hudo napadal zmernejše Mladočehi jim očitajoč, da po njih žilah teče staročeška kri in je priporočal, da se z njimi ravno tako pomete, kakor se je s Staročehi. Mladočeški poslanci ne morejo biti preveč veseli pojavov, ki so so kazali na tem shodu. Sami se vzgajili radikalce pričakuje,

LISTEK.

Moje ječe.

Spisal Silvijo Pellico, prevel —a—.

XXVIII.

Tudi ta prepir popisaval se po več ur včasih pa tudi cel dan in celo noč. Nanj pisal sem leposlovne reči. Takrat zložil »Ester d'Engaddi« in »Iginia d'Asti« ter pesni: »Tancreda«, »Rosilde«, »Eligie Valafride«, »Adello«, dalje nekaj načrtov zaloiger in družih del, mej drugimi pesni o »zvezi lombardskeje« in Kristofu Kolumbu.

Ker ni bilo lahko, dobiti družega papirja, kader je bil prvi popisani, napisal sem vsako stvar najprej na mizo, ali pa na papir, v kojem sem dobival suhih fig ali družega sadja. Včasih dal sem tudi svoje kosilo kacemu čuvaju in lagaje mu, da mi ne diši, pripravil sem ga do tega, da mi je dal kak kosček papirja. To se je zgodilo samo o gotovih prilikah, ko je bila miza uže vsa popisana a se še nisem mogel odločiti, da bi jo pobrisal. Potem sem bil lačen in akoprav je imel jetničar moj denar, vendar ga nisem cel dan prosil jedi, deloma, da bi čuvaj ne spoznal, da sem se mu bil zlagal, trde mu, da mi jed ne diši. Zvečer pa sem se okrepčal krepko s kavo in

prosil sem, naj mi jo napravi »gospodičina Angelica«. Tako je bilo ime jetničarjevi hčeri. Napravljala jo je, ako jo je mogla materi za hrbtno izvanredno močno, tako da je provzročila v meni, kader sem jo pil na prazen želodec, nekaj nebolesten krč, ki mi ni dal spati celo noč.

V takem stanju lahke pijanosti zdelo se mi je, da se mi duševne moči dvoje in pesnikoval sem, modroval in molil celo noč do belega dne s čudovitim veseljem. Potem pa se me je polastila hipoma onemoglost, vrgel sem se na posteljo in spal sem navzlic komarjem, ki so mi hoteli, akoravno sem se zavijal pred njimi, izsesati kri, trdno eno ali dve uri.

Take noči, katere sem prečul vsled na prazen želodec pite črne kave tako sladko vznemirjen, ugajale so mi preveč, da bi si jih ne bil poskrbel večkrat. Torej sem ne redkoma sklenil, ako prav nisem potreboval papirja, da ne bodem niti pokusil kosila, da bi dobil zvečer zaželeno čarodejno pijačo. Kako srečen sem bil, ako sem dosegel svoj namen! Večkrat pa se mi je primerilo, da kave ni bila napravila udana mi Angelica, potem pa je bil ničvreden lug. Bil sem potem malo slabe volje. Mesto da bi bil prijetno vznemirjen, bil sem utrujen, zdehal sem in bil lačen, metal se po postelji, spati pa mogel nisem.

Pritoževal sem se potem Angelici in smilil sem se jej. Ko sem nekega jutra osorno zarežal nad njo, kakor da bi me bila goljufala, zjokala se je revica ter mi rekla: »Gospod, nikedar še nisem nikogar goljufala, a vsakdo mi pravi, da sem goljufna.«

»Vsakdo? Torej nisem jaz edini, ki se jezi radi tega luga?«

»Tega ne rečem, gospod. Ah! ko bi vi vedeli ... ko bi Vam jaz mogla odkriti ubogo svoje srce!«

»A ne jokajte tako. Kaj vam je. Zamere vas prosim, ako sem vas razžalil po krivici. Prav rad verujem, da niste vi krivi, da imam tako slabo kavo.«

»Saj se ne jokam radi tega, gospod!«

Moja samoljubav bila je malo razžaljena, pa vendar sem se smehljal:

»Jokate se torej, ko sem vas oštel, pa radi družih rečij?«

»Da, tako je.«

»Kedo vam je rekel, da ste goljufna?«

»Ljubček.«

In rudečica zalila jej je obraz. In pripovedovala mi je v svojej odkritosrčnej nedolžnosti komično-resno idilo, ki me je ganila do srca.

(Dalje sledi.)

da bodo z vso silo padali po drugih strankah, a sedaj pa mahajo v prvi vrsti le po njih. Te dni je neki radikalni list očital dr. Heroldu, da nima nobene prave politične omike, nobene odločnosti in ne zna prav nič samostojno misliti.

Delegacija. Cesar otvori slovesno delegaciji dne 16. t. m. v budimpeštanskem dvorcu. V nekaterih političnih krogih se govori, da hočejo Mažari hudo prijemati grofa Kalnokyja, ker je delal ovire ogerski cerkveni politiki. O tem so imeli nekateri ogerski politiki več posvetovanj. Mi smo pa prepričani, da se Kalnokyju ni ničesa bati. Nekateri skrajni levičarji pač utegnejo se kaj jeziti, ali ti bi tako bili nasprotovali. Vladna stranka se pa gotovo ne bo upala ministru vnanjih stvari delati opozicije. To bi bilo za njo jako nevarno. Ko bi tudi nekateri morda hoteli delati kake sitnosti, bode že Wekerle skrbel, da se bodo pomirili, ker dobro ve, da njegovo stališče ni več tako trdno, da bi mogel se upirati ministru vnanjih stvari.

Kmetški klerikalizem se je jel pojavljati na Ogorskem, kakor tožijo liberalni listi. V szolnaskem okraju, kjer je prebivalstvo do sedaj pripadalo k nezavisni stranki, se je že razdelilo v dva tabora, nekateri so za vladno cerkveno politiko, drugi pa zoper njo, da si oboji prepevajo Košutovo pesem. V Jasladanyju bi se bil že kmalu nezavisni klub premenil v katoliški klub. To je za zdaj preprečil vodja nezavisne stranke, ki je prišel baš ob pravem času. Ljudje dolže nezavisno stranko, da se je izneverila svojemu programu, ker podpira vladno. Meji prebivalstvom se kaže neko močno gibanje proti vladni cerkveni politiki. To gibanje postaja nevarno ne le za vladno, temveč tudi za nezavisno stranko. Posebno po kmetih se ljudje vedno bolj oklepajo duhovnikov.

Nova pravda proti Rumunom. Ogorski vlada je jako nevoljna, da Rumuni nečejo slišati o taki stvari z Mažari, kakor je v Budimpešti žele in zaraditega hočejo z naprejš s silo postopati proti Rumunom. Sedaj se je začela proti 18 učiteljem, trgovcem in uradnikom preiskava zaradi veleizdaje. Povod zatožbi je neko pismo, katero je priobčila „Tribuna“. To pismo je bilo adresovano na Popea, ki je tedaj bil v preiskavi zaradi dijaške spomenice. To pismo se je glasilo: „Šovinistična intoleranca te je uvrstilo med prve mučenike naroda. Stvar za katero trpiš, za katero se neumorno boriš, je stvar vseh Rumunov. Živela narodna zastava! „Pripravljeni smo na vse žrtve!“ In v teh vrstah vidijo mažarski juristi veleizdajo.

Francija. Vlada je mislila, da je z izjemnimi zakoni smrtno zadela radikalno stranko, ali kaže se, da se je motila. Kaže se celo, da baš izjemni zakoni radikalcem koristijo. Te dni je bila dopolnilna volitev za zbornico poslancev v Nogent sur-Seinu, kateri okraj je zastopal Kazimir Perier. Leta 1893 je bil Kazimir Perier dobil 6857 glasov, socialist pa 983, pri sedanjih volitvah je pa zmerni republikanec Robert dobil 4081, radikalni kandidat 3661 in socialistični 1183 glasov, prvi je torej ostal v manjšini in biti bode morala ožja volitev. Ako se radikaleci in socialisti sporazumijo, pa propade vladni kandidat. V Bordeauxu je pa v generalni svet voljen neki socialist. Vse to za vladno nič dobrega ne obeta.

Crispijev govor. Italijanski ministerski predsednik se je radikalnim strankam hudo zameril, ko je naglašal, da je treba vzajemnosti državne in verske avtoritete in pa z Bogom delati za domovino. Očitajo mu, da je šel v Canosso. Crispi se sedaj izgovarja, da ni mislil morda na kako obnovenje papeževske posvetne oblasti in je ostal veren svojim načelom. Bogataj on nikdar ni bil. Mi smo pa prepričani, da pred kakimi petimi leti bi italijanski ministerski predsednik ne bil tako govoril. Le razširjajoči se anarhizem ga je k temu prisilil, ker je državna oblast preslaba, da bi ga mogla zatreti. Če je Crispi tudi veroval v Boga, ali vendar je baš on mnogo pripomogel k razširjenju brezverstva in je izpodkopaval vpliv katoliške cerkve, katero sedaj kliče na pomoč. Tukaj se je popolnoma potrdil pregovor: „Sila uči moliti“. Prevelikih nad pa seveda ne smemo še gojiti vsled teh Crispijevih besed, ker stvar je preveč zažvežena.

Razgled po slovanskem svetu.

Spomenik pokojnemu Račkemu.

Iz Zagreba, 12. septembra.

V Zagrebu se je sestavil odbor, ki bode zbiral prinese za spomenik Račkemu. Ker je bil pokojnik

duševni vodja stranke neodvisne ali Obzoraške, je tudi ves odbor sestavljen od njegovih somišljenikov. Ker je pri nas v novejšem času strankarstvo steno razvito, bilo bi gotovo umestnejše, da je v odbor stopilo tudi nekoliko članov drugih strank, saj je pokojni Rački bil vendar le član vseukupnega naroda hrvatskega in ravno tako so njegove zasluge velike važnosti za ves narod. Tukaj tedaj ni bilo potrebno, da se strankarstvo pokazuje, marveč se je morala pokazati sloga, kajti s spomenikom se ima proslaviti mož, ki ima zasluge za ves narod hrvatski in ne samo za jedno stranko. Morda bi bili tudi prinosi obilnejši, ko bi se bilo to v ozir vzelo, ali kdor je pravi domoljub bode si že te ali one stranke, storil bo svojo dolžnost po mogočnosti. Oglas za zbiranje prinosov glavi se tako-le:

Na glas o smrti dr. Franja Račkega raztužil se je ves hrvatski narod ter so njegovo tugo javljale nebrojene sožalnice iz vseh dežel, kjer stanujejo Hrvati, in mnogobrojni venci, s katerimi so nakitili njegov grob. V trenutku je prenehala razlika med strankami, verami, stanovi, vse je samo iskreno žalovalo za pokojnim učenjakom in rodoljubom. Naše rodoljubno duhovništvo, mesta in občine pohite v cerkve, da pri črnih mašah pomolijo za spas njegove duše in za spas naroda, katerega je ta smrt ranila v srce, a vse je molilo skrušeno: Pomiluj nas, Gospodine! Pomiluj in utolaži onega divnega starca, njegovega zaščitnika in prijatelja, da bomo po njegovej utehi tudi mi utešeni!

V svojej čednosti in ponižnosti ni dr. Franjo Rački niti slutil, da ga narod toliko ceni in ljubi, pa je tudi s tem posvedočil pravo veličino svojega duha, ki je zadovoljen s tem, da dela dobro, a nič drugega ne išče.

On je zares izvel velika dela: razsvetlil je najtemnejšo hrvatsko prošlost, obrazložil hrvatska prava, na čvrste temelje postavil hrvatsko historiografijo, tolažil in hrabil narod v borbi za obstanek. Njegova dela „Viek in djelovanje slavenskih Apostola sv. Cirila i Metoda“, za tem „Pismo Slovensko“, „Odlomeci iz državnega prava hrvatskoga pa narodne dinastije“, „Pokret na slavenskom jugu u XIV. veku“, „Bogomili i Patareni“, „Hrvatska prije XII. veka“, „Spomenici Hrvatske za narodne dinastije“, njegovo najznameniteje delo, in mnoge druge znanstvene razprave niso samo dokaz njegovega bogatega znanja, velike delavnosti in svestnega uma, nego so ob jednom korintski stebri, na katerih počiva hram hrvatske znanosti in prosvete. A brezštevilna druga njegova dela dokazujejo, da ni bilo na Hrvatskem nobenega vprašanja, niti političnega niti prosvetnega, pri katerem ni on sodeloval, pa imel tudi odločne besede.

On je bil desna roka velikega hrvatskega škofa pri stvaranju jugoslovanske akademije, hrvatskega vseučilišča, Strossmayerjeve galerije slik, akademične palače v Zagrebu in mnogo drugih prosvetnih in političnih činih. On je Zagreb združil v duševnem občenu s celim slovanskim svetom, celo s celo učeno Evropo, ki se je divila njegovej učenosti ter čula izpoved njegovega verovanja: da bode 20. vek pripadal Slovanstvu.

Vsem nam, posebno še mladeži hrvatske, našej nadi in bodočnosti naše, je njegovo življenje vzor čvrstega značaja, vzor rodoljublja, vzor marljivosti in delavnosti, vzor čistega in bogoljubnega življenja, vzor vestnega vršenja dolžnosti, pa je mirno in tiho izdahnul svojo veliko dušo ne samo kot umnik, nego tudi kot pravični z uverenjem: Dober boj sem bil, življenje dovršil, a vero ohranil.

Bolje, nego li je to mogoče opisati, razumel je hrvatski narod znamenitost svojega velikega sina, pa je precej zasnoval osnovo, da se mu postavi dostojen spomenik, ter je v to svrhu začel zbirati prineske. Ta misel je našla tudi bratinski odziv pri naših sorodnih slovanskih narodih. Vsi čutimo resničnost besedij velikega pesnika: „Rod bo samo, koji si mrtve štije, na prošlosti budućnost si snuje.“ Da zadovolji tej splošnej narodnej želji, sestavil se je odbor, da zbira prineske za dostojen spomenik dr. Franju Račkemu v Zagrebu, kot v središču njegovega rodoljubnega in prosvetnega delovanja, v središču in na vidiku celega hrvatskega naroda. Na temelju dozvole poglavarstva Zagreba vlasten je ta odbor, pozvati potom javnih glasil one, ki so voljni prilagati kaj v omenjeno svrhu. Prinosi se pošiljajo odborovemu blagajniku g. Tomislavu Padaviću, umirovljenemu županijskemu tajniku v Zagrebu v Nikolićevoj ulici.

Šolstvo.

Deželna učiteljska konferenca v Gorici.

V Gorici, 13. septembra.

Danes se je začela deželna konferenca ljudskih učiteljev, združena z razstavo učnih pripomočkov. Ob 10. uri zjutraj se je zbralo polno občinstva v prostorih ženske pripravnice. Omeniti mi je posebno: dr. vit. Klodič, deželnega nadzornika, grofa Fr. Coroninija, načelnika deželnega odbora z več odborniki, prof. A. Marušiča, mnogo učiteljev in učiteljic in nekoliko duhovnikov. Ob 16¹/₂ je došel c. kr. namestnik vitez Rinaldini z okrajnim glavarjem vit. Boziom, za vsemi dr. Venuti in odbornik Lenassi. Zborovanje se je vršilo v telovadnici.

Deželni nadzornik vitez Klodič je pozdravil delegate učiteljstva in goste najprej v nemškem jeziku. Za tem je v slovenščini podal kratek pregled o napredku šolstva na Goriškem od leta 1869. Številke jasno govorijo, da se je šolstvo od leta 1869 do 1894 več ko podvojilo. Povdarjal je, da je tudi v šoli vera podlaga vsemu in da mora torej učiteljstvo delovati složno z duhovščino. Hvalil je c. kr. okrajne šolske svete, ki so neutrudljivo delali za šolstvo. — Iste misli je govoril v gladki italijanščini, toda ob koncu poročila je dostavil celi govor, lepo sestavljen, poln krščanskega duha, v katerem je dokazoval, da ni morale brez vere. Govornik je pobijal nasprotne nauke, posebno še Kantov nauk o kategoričnem imperativu. Kjer ni vere in morale, tam ni blagostanja, tam nastopi surova sila. Učiteljstvo naj torej dobro pomni, da vera nauk ni samo učni predmet v ljudski šoli, ampak je podlaga vse odgoje in vse vede. Initium sapientiae timor Domini.

Navzoči dostojanstveniki so govorniku častitali. Med občinstvom pa je bilo premalo zanimanja za razpravo in čutilo se je, da so govornikova načela v nasprotju z duhom naše postave in osodnega šolskega vzgojeslovja.

Vendar pa je vitez Rinaldini v svojem nagovoru rekel: Takemu govoru nimam ničesar dostavljati, ko srčno željo, naj učiteljstvo po onih načelih tudi deluje. Nadalje se je vitez Rinaldini spomnil narodnostnega načela, rekoč, da ni v naši deželi ni v Avstriji v obče ne more veljati načelo izključljivosti, mari več z ljubeznijo do svojega naroda mora biti združeno spoštovanje in ljubezen do sodeželanov druge narodnosti. Končal je svoj govor z „Zivio“ klicem na presvitega cesarja Franca Josipa I.

Ob koncu je še grof Fr. Coronini v imenu deželnega odbora pozdravil konferenco, in sicer najprej v italijanskem in potem v slovenskem jeziku.

Na to so dostojanstveniki šli razgledovat razstavo, ki je jako obilna in zanimljiva. Danes popoldne ob 2. uri zboruje učiteljsko društvo, ob 4. uri pa konferenca odposlancev. Zborovanje bode v telovadnici in bo javno. Kot posebno točko posvetovanja je naglašal vitez Klodič: zboljšanje nadaljevalnih tečajev.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dné 7. avgusta 1894 leta v Novem Mestu.

(Dalje).

Potem, ko so se prebrali oglašeni udeležniki IX. družbine velike skupščine, naroči prvomestnik Tomo Zupan, naj glavni družbini tajnik župnik Anton Žlogar glasom § 16 družbinih pravil prebere vodstveno poročilo od VIII. velike skupščine v Sežani, dné 26. julija 1893, pa do danes. To izvestje slóve:

Veselslavna skupščina!

Veselošpovane dame, častiti rojaki!

1. Vitalno vprašanje gledé slovenske narodnosti se nedvomno suče okrog našega šolstva in posebej prav okrog ljudskega šolstva, ki je podlaga nadaljni vzgoji in naobrazbi narodovega naraščaja. Šolsko vprašanje je eminentno kulturno, a žal! da se je pri nas osobito z ozirom na slovanske rodove — presukalo nekako v politično vprašanje. Tega krivi golovo niso Slovani nego njih protivniki ki kratijo natorne i ustavne pravice slovanskemu šolstvu. Čudno je to, a resnično, — da neprijatelji slovanskega šolstva urezavajo njegov šolski krog, ki mu pa ne ugaja. In kolikor bolj slovanska mladina zdihuje in stoka v tej pretesni obleki, toliko bolj jo protivniki potiskajo vanjo. To pa je nenatorno stanje, zoper

katero se je vnel odpor na severu in na jugu. Zato so se osnovala zasebna društva, da bi kolikor moč odpomogla tem nedostatkem. Da so si Čehi osnovali svojo »osrednjo Matico šolsko« je glasen dokaz, kako njihovo šolstvo še ni povsod pravilno urejeno. Mej Nemei spričuje »Katholischer Schulverein«, da je »Deutscher Schulverein« slovenskega šolstva največji nasprotnik. — Ni li vsled tega morala nastati tudi naša družba sv. Cirila in Metoda? In v sličnih razmerah je jednaka družba nastala v naši bratski Istri. — Vse naše slovanske družbe glasno govoré, da se naše šolstvo ne sme zlorabiti kot politično vprašanje, vrniti se mu mora značaj kulturni in pedagoški. Mej našim narodom to pravo stališče zavzema naša družba sv. Cirila in Metoda; njen obstoj zmira glasno kliče: dajte slovenskemu šolstvu, kar mu gré po božji in natorni postavi; ko ono te pravice zadobi, potem družbe treba ni.

Kako je naša družba v preteklih letih v zmislu svojih pravil pospeševala versko in slovensko šolstvo, znano Vam je, čč. skupščinarji, iz prejšnjih naših poročil; danes nam se je ozreti na zadnjo upravno dobo od današnjega dneva nazaj do dne 26. julija 1893, ko se je VIII. skupščinska slavnost v rodoljubni Sežani na Krasu obvršavala s takim navdušenjem i sijajem, ki sta morala vsplameniti čuteča srca za to vseslovensko družbo.

Vodstveni izvestitelj bo rešil svoj nalog le bolj v glavnih potezah, da ne bode ni pretrudilno zanj in predolgo za čč. skupščinarje, kateri pa si iz teh kratkih podatkov utegnejo vendar le napraviti istinito sliko o društvenem delovanju.

Vodstvene seje.

2. Pri VIII. skupščini v Sežani bil je v družbino vodstvo vsled odstopa odbornika dr. Tavčarja, kateri radi premnogih drugih opravil izvolitve ni hotel več prevzeti, soglasno poklican deželni arhivar kurat Anton Koblar. A odbornik dr. Tavčar je družbi v daljnjo razpolago ponudil svoje sile prav tako, kot je doslej v pravoslovnih zadevah — to storil brezplačno. Vsled preselitve odbornika Antona Zlogarja iz Ljubljane v Kranjsko Goro koncem aprila meseca spremenilo se je le nekoliko vodstveno poslovanje. Glavno tajništvo je za zdaj še ostalo v prejšnjih rokah, le tekoče upravne zadeve izročile so se mestnemu učitelju Alojziju Kecelju. Zbog te okoliščine se je pomnožil trud osobito našemu neumornemu prvomestniku, ki paznim očesom motri vse društveno gibanje. Iz teh razmer je tudi umevno, da se tu i tam vsaki želji ali vsakemu dopisu ni moglo takoj ustreči — osobito ne, če ni bil pravočasno doposlan. V obče naj blagovolé uvaževati slavna podružnična načelnštva kakor tudi posamni rodoljubi, da družbino vodstvo do danes še nima svoje stalne pisarne, nego posamni upravitelji rešujejo družbine zadeve tedaj, ko jim to dopušča stanovski poklic. Ta način družbinega poslovanja se je pridržal že vseh preteklih 9 let, da se je prihranilo več stroškov ter vsota mogla rabiti za društvene namene.

Družbino vodstvo je reševalo dospele vloge deloma upravnim potom, deloma v svojih sejah, katerih je bilo v zadnji upravni dobi osem, in sicer: prva te upravne dobe ali LXX. dné 30. avgusta 1893, v kateri se je vodstvo v zmislu § 18 glavnih pravil konstituiralo kakor prejšnja leta, ter so vsi dosedanji upravitelji sprejeli zopet drage volje svoje posle. LXXI. dné 28. septembra, LXXII. dné 8. novembra, LXXIII. dné 20. decembra 1893. I., LXXIV. dné 7. februarja, LXXV. dné 18. aprila, LXXVI. dné 14. junija in LXXVII. dné 13. julija 1894. O čemur se je razpravljalo v teh vodstvenih sejah, razvidno bo vsaj deloma iz poznejših podatkov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. septembra.

(Dopolnilna volitev na Notranjskem) v volilnem okraju Postojna-Logatec-Lož-Cirknica-Senožeče-Bistrica namesto pokojnega Kraigherja se bode vršila dne 30. oktobra t. l.

(Za dijaško kuhinjo v Kranju) je daroval preč. g. Josip Preša, župnik na Ovišab, 10 gld.

(Sv. maša za delavce na Rožniku.) V nedeljo 16. sept. je na Rožniku ob 9. uri sv. maša s pridigo za delavce in delavke v ljubljanski tab. tovarni, ki so iz šentviške župnije.

(Premovanje konj v Trebnjem) se je vršilo 11. t. m. Za kobilé z žrebeti so dobili: S. Pristov iz St. Vida 35, Josipina Hribar iz Vel. Gabra 20, I. Rojec iz Podboršta, A. Žgur iz Bale Cerkev in M. Urbančič iz Igljenika po 15 gld., Julij Treo iz Malevasi, A. Bizjak iz Sreč in Fr. Blatnik s Pristavice srebrne svetinje. Za mlade kobile: A. Polh iz Blata 25. gold., I. Koščak iz Družinskevasi 20, Josipina Hribar 15. Fr. Krevs srebrno svetinjo. Za žrebeta: Jos. Rus iz Mirnepeči in A. Zupančič iz Vrboveca po 10 gld., A. Kužnik iz Trebnja, Julij Treo, A. Bizjak, Jos. Pavlič in J. Koščak srebrne svetinje.

(Od Sv. Gregorja) Danes dne 12. t. m. smo imeli prvo slano, katera pa ni mnogo škodovala. Letino imamo precej dobro, samo sadja nimamo. Posebno krompir je lep, nekateri posamezni tehtajo po 1½ kilo. — V Vel. Laščah so imeli 11. t. m. precej dober semenj. Neki hrvatski podjetnik je ta dan nabral veliko delavcev iz velikolaškega okraja, kateri pojdejo na zimo v hrvatske šume. — Vojaki so odšli iz ribniške doline pretečeni petek in soboto. Zdravje med njimi je bilo prav dobro. Vedli so se večinoma lepo. Ob nedeljah so prav radi obiskovali službo božjo.

(Pol. društvo »Edinost«) v Trstu ima prihodnjo nedeljo izredni občni zbor, na katerem se bode razpravljalo o predlogih in resolucijah, katere se zadnjič niso rešile.

(Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji.) G. Fr. Lom ostane na svojem mestu kot kapelan v Šmihelu pri Šostanju; novomašnik g. Jož. Janžekovič pride kot kapelan k Sv. Barbari pri Vurberku.

(V Mariboru) bodo dne 4. oktobra, na cesarjev imendan, otvorili c. kr. kadetsko šolo.

(V odbor »Dijaške kuhinje« v Mariboru) so bili izvoljeni p. n. gg.: predsednik dr. Ivan Križanič, podpredsednik dr. B. Glančnik, blagajnik dr. Ivan Mlaker, tajnik Jos. Majcen, odborniki: F. Ferk, dr. Anton Medved in Jak. Kavčič.

(Iz Brd.) Dne 11. t. m. je c. kr. namestnik vitez Rinaldini iz Trsta prvič obiskal naša Brda. Ustavil se je najprej v Pevmi. Od tod prišel je St. Frjan, kjer ga je pri slavlolu pričakoval pl. Reya, župan z občinskim starašinstvom, župnik in šol. mladina. Ogle dal je potem cerkev, šolo, žandarmerijsko kasarno, grajščino dedičev Kumar in župnišče. Odpeljal se je potem v Šmarten, kjer si je ogledal šolsko poslopje, kakor tudi novosezidano cerkev, katera bo v kratkem pod streho. Od tam podal se je v Biljano. Na meji goriško-gradiščanskega glavarstva pozdravila sta ga gg.: okrajni glavar gradiščanski pl. Fabris, in njegov komisar. Od tod obrnil se je v Biljano, kjer so ga že gospod župnik in farni vikarji, starašinstvo, šolska mladina z gosp. učiteljem pričakovali. Podal se je po vsprejemu v cerkev in šolo. Iz Biljane odpeljal se je na Dobrovo, kjer je obiskal grofa Baguera. Ostal je pri grofu okoli 1 uro. Od tod odpeljal se je v Medano, Mošo, Ločnik, Podgoro in zopet v Gorico. — Trta nam obeta obilno trgateg. Zrelo je že zdaj kakor druga leta ob trgatvi. Ako bo solnčno vreme od zdaj naprej, bo vino gotovo tako sladko in močno kakor l. 1887. Kupci, ako želite dobro kapljico piti in prodajati, obrnite se k nam, ne bode se kesali. Iz Brd zahaja na praznik imena Marije veliko ljudij k Mariji Celj nad Kanalom. Nič kaj zadovoljni se niso letos vrnili. Pripovedovali so, da ni bilo ne pete svete maše ne procesije. Pokvaril je, pravijo daleč znani lepi shod, ples, ki ga je napravil v nekdo bližnji Kostanjevici. Res graje vreden je človek, ki na dan popolnih odpustkov napravlja pohujšlive ples in ljudi v pobožnosti moti!

(Kmetijsko bralno društvo v Čadramu) priredi prihodnjo nedeljo shod, na katerem bode popotni učitelj Belé iz Maribora poročal o porabi sadja.

(Strela) je t. m. v Pilstajnu ubila 15letno dekle, stoječo pred hišo. V Beljaku pa je isti dan udarila v zvonik mestne cerkve ter naredila precej škode tudi pri sosednih hišah.

(Hmelj) se je letos na Štajerskem še precej dobro obnesel, posebno okolu Vranskega. V Celju se hmelj plačuje po 110 do 120 gld. 100 kg.

(Židu so šli na limanice!) Kdo? Mogočni nemški gospodje, kakor trgovinski minister, deželni predsednik koroški in obilica drugih gospodov. Z vsemi je uganjal svoje burke premeteni žid Oton Mayer, ali kakor se je v zadnjem času imenoval Anton v. Koppenheier. Dne 29. m. m. so ga dejali v Gradcu pod ključ. Veliko ljudij mu je šlo na limanice, ker v najboljše kroge se je znal vrvati, češ, da hoče kaj posebnega ukreniti, da bodo tuji

raši hodili v planinske kraje. Med drugim je v Celoven dobival privržence za neko idejo, ob Vrbskem jezeru napraviti velikanska letovišča. Rekel je, da jih hoče napraviti neki angleški konsorcij, a on da je njegov zastopnik. Meseca julija je prišel v Celovec z dotičnimi načrti, jih razkazoval deželnemu predsedniku Schmidt-Zabierow u, mestnemu županu, deželnemu glavarju in drugim »veljavnim« velikašem!! S knezom Rosenbergom se je razgovarjal o nakupu knezovih posestev na Gorici in v Hodišah in dne 2. oktobra bi imel izplačati kupnino 410000 gld. Tudi dal je v Celoven visokim gospodom flu diné, katerega pa niti plačal ni. V Gradcu so ga vendar enkrat spoznali in zaprli, vsa velika častna gospoda pa se sedaj raduje nezasišane — blamaže! Res, čudimo se, kako more gospoda, ki se toliko baha s svojo bistroumnostjo in pristno nemško, nekam nedosegljivo kulturo iti na limanice — židu, ki ga je policija že dolgo zasledovala!

(Shod diurnistov na Dunaju.) Dne 8. septembra vršil se je shod diurnistov na Dunaju v veliki dvorani katoliške resourze. Sklicalo je ta shod društvo »Selbsthilfe«. Vdeležilo se je shoda okoli 200 odposlancev; mej temi je bil navzoč tudi odposlanec iz Ljubljane. Sklicatelji so povabili na shod tudi 27 liberalnih poslancev, od katerih pa ni nihče prišel in le poslanec Exner je odgovoril pismeno. Čudno je bilo, da so izmed krščansko-socijalnih poslancev povabili le dr. Gessmana, ki pa je bil tedaj odsoten. Razgovarjali so se o stvareh, ki so zelo važne za diurniste. Odpravi naj se ime »diurnist«, ter uvede namestu tega naslov: »c. kr. pomožni uradnik«, poviša naj se od 1. do 3. službenega leta dnina na 1 gl. 50 kr. po treh letih naj se določi minimalna plača na 2 gl., ako kedo vestno službuje pet let, naj se stalno nastavi; odpravi naj se sedaj veljavni pavšalni zistem, ki je diurnistom v grozni kvar. Odpovedni rok naj se določi na 3 mesece, poskrbi naj se zavarovalnina za bolezen in starost; določi naj se zakonito počitek ob nedeljah in praznikih; napravi naj se osrednja zveza vseh diurnistiških društev avstrijskih. Mnenja o teh predmetih so bila različna, vendar se je končno v tem smislu sprejela resolucija, kateri je želeli, da najde ugodna tla v državni zbornici, kajti resnica je, da se je mej vsemi, ki se žive od peresa, do sedaj najmanj poskrbelo za pomožne uradnike.

(Železna cerkev.) V Spod. Majdingu pri Dunaju je postavljena cerkev iz samega železa brez vsega kamna in lesa. Cerkev je namenjena za jedno grško-katoliško občino v Carjigradu; dolga je 31 ½ m. in 18 m. široka, zvonik je visok 39 m., zgrajena je v bizantinskem slogu ter stane 100.000 gld. Prostora v nji je za 500 oseb.

(Krupp), znani livarnar topov v Esenu na Pruskem, ima po svoji izpovedbi 7.190.000 mark dohodkov na leto.

(Časništvo v Rusiji.) Minolo leto je v Rusiji izhajalo 779 časnikov, in sicer 623 v ruskem in 156 v drugih jezikih. Dnevnikov je 113.

(Razglas.) Pri c. in kr. vojaški bolnici na Ptujem je zagotoviti hrano za bolnico in sicer za dobo od 1. januarja 1895 do konca decembra 1895, oziroma pri prav ugodni ponudbi tudi za tri leta. V ta namen vršila se bode dne 9. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne pri c. in kr. vojaški bolnici v Mariboru ponudbena obravnava. Pismene ponudbe doiti imajo do 11. ure dopoldne omenjenega dne. Vse podrobnosti, približna potrebsčina hrane, ponudbeni formular in splošni pogoji se lahko vpogledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

(Medved je ušel) danes dopoldne iz Wolfingerjeve menažerije poleg Lattermanovega drevoreda. Vjeli so ga pri deželnem muzeju, ko je hotel oplaziti velikega psa.

Telegrami.

Delegaciji.

Budimpešta, 14. septembra. Skupno-državni proračun za 1895. leto, kateri se predloži danes sešlima delegacijama, kaže čiste potrebsčine 149,379.913 goldinarjev, 4,131.413 gld. več, nego za letos. Pri tem odpadajo carinski prebitki 47,539.720 gld., ki so mimo lani za 3,169.540 gld. višje proračunjeni, k tem pa pride večja potrebsčina za čete v Bosni in Hercegovini s 3,582.000 goldinarjev, mimo lani za 28.000 gld. višje proračunjena. Specijalno je treba za ministerstvo vnanjih stvari 3,684.500 gld., za

vojno ministerstvo 143,553.388 goldinarjev, 4,071.580 gld. več mimo lani. Pri rednih vojnih troških je potrebno 3,618.695 gld. in pri izrednih 50.693 gld., pri rednih troških za mornarico 214.380 gld. in pri izrednih troških za mornarico 289.200 gld. več mimo prejšnjega leta. Račun o gospodarstvu za 1893. l. kaže carinskih prebitka 12,673.291 gold., končni račun kaže za 1892. leto za 3,857.120 gld. ugodnejši vspeh.

Budimpešta, 14. septembra. Včeraj je bilo posvetovanje članov ogerske delegacije. Sklenili so voliti L. Tizzo za predsednika, grofa Aladarja Andrassyja za podpredsednika. Za perovodje se bodo volili grof Anton Zsiraky, Aleksander Hegedüs in Avrel Mumnyi. Potem so se določili kandidatje za odseke.

Kolera.

Dunaj, 14. septembra. V Bukovini je poslednjih 24 ur v petih političnih okrajih 12 ljudi zbolelo in 9 umrlo za kolero. v Levovu jih je 10 zbolelo, 3 umrli, v Krakovu je 1 zbolel in v 23 političnih okrajih galiških jih je pa 186 zbolelo in 113 umrlo.

Poznanj, 14. septembra. Na ukaz vladnega predsednika se je ruskim trgovcem zabranil prihod na tedenski trg. Morali so se vrniti.

Marlenwerder, 14. septembra. Vsa meja vladnega okraja Marlenwerder, izimši železnico pri Otlotzinu, se je zaprla za promet z Rusijo.

Dunaj, 14. septembra. Cesar je v lastnoročnem pismu se zahvalil predsedniku odbora za postavljenje spomenika osvobodjenja Dunaja iz turške sile, baronu Hue.

Dunaj, 14. septembra. Za umrlim grofom Pariškim se je določilo osemndnevno dvorno žalovanje.

Dunaj, 14. septembra. Včeraj je bil pogreb profesorja Exnerja. Udeležili so se ga ministri Windischgrätz, Schönborn in

Madejski in mnogo drugih visocih dostojanstvenikov.

Levov, 14. septembra. Mejnarnodni kongres rudarskih tehnikov je izrekel zahvalo ogerski vladi, ker je podarila 50.000 gld. za globoko vrtanje v zasledovanje petroleja.

Levov, 14. septembra. Pri občnem zboru gališke kmetijske družbe je podpredsednik zbornice poslancev Abrahamowicz govoril o kmetijskih razmerah v Galiciji. Shod je sklenil poprositi poljedelsko ministerstvo, da preiskuje, kako vpliva carina na žitne cene, in se posvetuje, kako bi se mogle odvrniti neugodne posledice.

Peterburg, 14. septembra. Car je zopet videti zdrav in zadovoljen. Nič več ni utrujen in razdražen na živcih.

Rim, 14. septembra. V Prainezzi pri Turinu je velik ogenj uničil mnogo hiš in skladišč. Najbrž je bilo zažgano.

Rim, 14. septembra. Po poročilih iz Vatikana ni res, da bi bili dve osebi prijeli.

Benedke, 14. septembra. Mestna občina priredi umetniško razstavo, ki se otvori dne 22. aprila 1895 l. in bode do 22. dne oktobra.

Madrid, 14. septembra. Na obrežji Sredozemskega morja je bil strašen vihar. Dve mesti poplavlili so valovi. Več hiš se je podrlo in več ljudi je mrtvih.

Caltanissetta, 14. septembra. Tukaj so zasledili družbo živinskih tatov, ki je bila razširjena po pokrajini Girgenti. 17 oseb so zaprli, 14 se jih je pa ukazalo zapreti. Policija je pri tatovih dobila 14 glav živine.

Ortenay, 14. septembra. Začele so se vojaške vaje 4. in 11. voja. Blizu Patayja pri Loiguyju pride do odločilne bitve. Včeraj so prišli v Orleano vojni minister in vojaški atašeji.

Bombay, 14. septembra. V Bunu bili so minulo noč verski izgređi. Sprli so se braminini in mohamedani. Jedno mošejo so oropali. Jeden mož je mrtev, več pa ranjenih.

Shangai, 14. septembra. Dne 2. t. m. je bila bitva pri Kaj-Čengu. Domači listi poročajo, da je bilo trajalo dva dni, ali je ostala neodločena.

60.000 gld. znaša glavni dobiček levovskih srečk, kateri se s samo 10% odtegljem v gotovini izplača. Na to opozarjamo naše častite čitatelje, da je žrebanje **27. sept.**

Umrli so:

11. septembra. Marija Bregar, zidarjeva vdova, 70 let, Vegove ulice 10, Marasmus.

12. septembra. Damjan Brodnik, posestnik, 80 let, Kravja dolina 11, vodenica. — Marija Padošnik, usmiljena sestra, 30 let, Kravja dolina 11, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		razkoma v mm	toplomera po Celsiusu			
opazovanja						
7. u. jut.	737.7	6.4	brezv.	oblačno		
13. u. pop.	734.9	19.0	sl. jzap.	jasno		
9. u. aveč.	735.5	12.6	"	del. jasno		
Srednja temperatura 12.6° za 1.7° pod normalom.						

Hiša za 7000 gld.

v Ljubljani v Lingerjevih ulicah št. 7 se prodá. Povpraša se v tej hiši v II. nadstropju, ali pri dr. Papežu v Ljubljani. 481 3-1

Predzadnji teden!

Glavni dobitki 60.000, 10.000, 5.000 gld. v gotovini le z 10% odbitka.

Levovske srečke à 1 gld. priporoča

„MERCUR“ menjalnična delniška družba 309 2 na Dunaju, Wollzeile 10. 418 17

Sprejme se takoj

mladenič

zmožen računstva, slovenščine in nekoliko nemščine v trgovino s špecerijskim blagom na deželo. Kje, pové upravništvo »Slovenca«. 471 3-3

Cirkus Henry

v Ljubljani, v začetku Lattermannovega drevoreda.

Danes v petek dné 14. septembra 1894

drugi High-Life-večer

v slavnostno olepšanem cirkusu.

Dobro odbrani elitni program. — Nastop najodličnejših umetniških močij v njih najboljših produkcijah.

Drugi pot:

Japan ali poletna nočna slavnost v Titibu.

Velik skupni komad z velikim baletom, gimnastiko, postavljanjem in skupljanjem; v petih podobah aranžuje ravnatelj, predstavlja ga katic 70 oseb.

Pol ure pred predstavo koncert, katerega izvaja domač orkester.

Jutri v soboto dné 15. septembra 1894

483 1

Velika predstava.

Knjigarna

Kleinmayr-ja in Bamberg-a

v Ljubljani na Kongresnem trgu 2

priporoča svojo 482 5-1

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah broširanih in v trdnih šolskih vezih po najnižjih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastonj.

Dunajska borza.

Dné 14. septembra.

Skupni državni dolg v notah	99 gld. 10 kr.
Skupni državni dolg v srebru	99 " 05 "
Avstrijska zlata renta 4%	124 " 80 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97 " 90 "
Ogerska zlata renta 4%	122 " 70 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	97 " 05 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1024 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	371 " 50 "
London vista	124 " — "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	60 " 92 1/2 "
20 mark	12 " 18 "
20 frankov (napoleonor)	9 " 88 "
Italijanski bankovci	44 " 95 "
C. kr. cekini	5 " 88 "

Dné 13. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	148 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155 " 75 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	196 " 50 "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	96 " 45 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	143 " 50 "
Dunavske vravnave srečke 5%	127 " 50 "
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107 " 25 "
Posojilo goriškega mesta	— " — "
4% kranjsko deželno posojilo	67 " 40 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 60 "
Priporitetne obveznice državne železnice	222 " — "
" južne železnice 3%	158 " 50 "
" južne železnice 5%	128 " 50 "
" dolenskih železnice 4%	98 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	196 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	140 " — "
Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gld.	17 " 60 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	69 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	71 " 50 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	51 " 25 "
Ljubljanske srečke	24 " 50 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	169 " 30 "
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3285 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	490 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	114 " 70 "
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	75 " — "
Montanska družba avstr. plan.	86 " 70 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	179 " 50 "
Papirnih rubljev 100	134 " 50 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“ Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.